

23.8.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

STM098:00/2018
STM/2173/2019

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi kemikaalilain muuttamisesta

1. Vaikutusarvioinneilla on keskeinen rooli sääntelyn parantamisessa

Lailla kemikaalilain muuttamisesta pannaan täytäntöön EU:n CLP-asetuksen uusi VIII liite ja päivitetään lakia digitaalisen asiointipalvelun käyttöön-oton vuoksi.

Muutoksella CLP-asetuksen liitteen VIII mukaiset ilmoituksia koskevat yhdenmukaistetut tietovaatimukset pannaan täytäntöön. Seoksista ilmoitettavien tietojen määrä kasvaisi verrattuna nykyiseen kansalliseen kemikaali-ilmoitukseen. Lisäksi toimitettavien tietojen lisääntyneen yksityiskohtaisuuden vuoksi uusi tiedonantovelvollisuus Euroopan kemikaaliviraston portaalin kautta lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa.

Esityksen mukaan Euroopan kemikaalivirasto tarjoaa tiedon siirtämiseen tarvittavat formaatit ja muut työkalut vastikkeetta verkkosivujensa välityksellä. Vaikka muutoksella on tarkoitus helpottaa ja tehostaa kerättävän tiedon harmonisoinnin myötä yritysten ilmoitusprosesseja, esityksen mukaan uudistuksen arvioidaan lisäävän kuluja erityisesti ainoastaan kansallisilla markkinoilla toimiville pienille yrityksille, jotka ovat taloudellisesti suuria monikansallisia yrityksiä heikommassa asemassa. Kustannusten arvioidaan olevan keskimäärin jopa 40 000 euroa yksittäistä yritystä kohti. Tältä osin esityksessä viitataan Euroopan komission analyysiin.

Koska komission esittämä kustannusvaikutus yrityksille on huomattavan suuri, Suomen Yrittäjät esittää, että kansallisessa lainvalmistelussa tulisi panostaa Suomessa toimiville yrityksille aiheutuvien kustannusten tarkempaan arviointiin. Lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä vaikutusarviointi yritysten osalta on hyvin suppea ja se nojaa ainoastaan komission tietoihin. Vaikka esitys sisältääkin komission määrällisen arvion kustannuksista, tulisi esityksessä selkeämmin kuvata arvioiden ja laskelmien taustaoletuksia ja tausta-aineistoja. Vaikutusarvioinnissa tulisi vähintään tarkastella mm. vastaako komission arvioimat kustannukset tosiasiaassa

yritykselle aiheutuvia kustannuksia Suomessa, mistä kustannukset koostuvat ja kuinka kustannuksia voisi alentaa ja toimintaa tehostaa.

2. Muutos aiheuttaa merkittäviä kustannuksia erityisesti pk-yrityksille

Esitettyjen kustannusten suuruusluokka on pk-yritysten näkökulmasta huomattava. Muutos ei lainkaan tehosta pelkästään kansallisesti toimivien pk-yritysten ilmoitusprosesseja, vaan lisää näiden yritysten hallinnollista taakkaa. Valmisteluvaiheessa olisikin vielä pohdittava, miten muutoksesta erityisesti kansallisesti toimiville pk-yrityksille aiheutuvia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa saataisiin vähennettyä ja ilmoitusmenettelyä sujuvoitettua.

Jotta pienille yrityksille aiheutuisi muutoksista mahdollisimman vähän lisäkuluja, on viranomaisen merkittävästi panostettava ohjeistukseen, neuvontaan ja tiedottamiseen ennen siirtymäajan loppua. Suomen Yrittäjät painottaa, että pk-yrityksillä on oltava mahdollisuus saada nopeasti riittävää ja selkeää neuvontaa uuden velvoitteen sisällöstä sekä apua mahdollisissa teknisissä ongelmatilanteissa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston olisikin syytä ottaa tämä huomioon resursoinnissaan.

3. Kuulemismenettelystä luopuminen saattaa vaarantaa yritysten oikeusturvaa

Esityksen 49 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa ehdotetaan toiminnanharjoittajan kuulemismenettelystä luopumista. Poistoa on perusteltu sillä, että viranomaisen tekemä valvonta helpottuisi. Viranomaisen velvollisuus kuulla toiminnanharjoittajaa ennen kemikaalin tai kemikaalia sisältävän esineen tutkimista hidastaa esityksen mukaan valvonta-asian käsittelyä.

Kuulemismenettelystä luopumista ei perustella muulla kuin viranomaistoiminnan nopeuttamisella ja hallinnollisen taakan helpottamisella. Esityksessä tulisi kuitenkin arvioida tarkemmin, miten kuulemismenettelyn poisto vaikuttaa yritysten oikeusturvaan.

Muutoin Suomen Yrittäjät kannattaa 49 §:ään tehtäviä muutoksia sekä erityisesti sitä, että valvontaviranomaisen on toiminnanharjoittajan vaatimuksesta korvattava kemikaali tai kemikaalia sisältävä esine käyvän hinnan mukaan, jollei havaita, että tämä on lainsäädännön vastainen.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula
työmarkkinajohtaja

Marjut Viding
asiantuntija